

Inleiding

Op 15 en 16 februari 2024 werd de zeventiende plenaire zitting georganiseerd van de Parlementaire Assemblée van de Unie voor de Mediterrane regio (PA UfM) in het Marokkaanse parlement in Rabat. De laatste plenaire vergadering vond plaats in 2021. Namens Nederland nam het Eerste Kamerlid Daan Roovers (GroenLinks-PvdA) deel aan de conferentie, waar zo'n 180 parlementsleden en staf uit de diverse landen aanwezig waren. De leden van deze Assemblée zijn het Europees Parlement, de lidstaten van de Europese Unie en landen rondom de Middellandse Zee, in totaal 43 leden. De meeste landen hadden een delegatie gestuurd. Er was een Palestijnse delegatie, geen Israëlische. Naast bijeenkomsten van de vijf commissies werd in plenaire samenstelling vergaderd en parallel vond een conferentie plaats van parlementsvoorzitters. In drie commissies werd een aanbeveling besproken en aangenomen. Centraal stond de situatie in het Midden-Oosten, het belang van dialoog en samenwerking voor stabiliteit en vrede in de regio. Bij afronding van de bijeenkomst droeg het Marokkaans parlement het voorzitterschap over aan Spanje. Spanje is voornemens in mei 2025 de Assemblée bijeen te roepen in Madrid.

Plenaire zitting

De plenaire zitting op 16 februari werd geopend door Rachid Talbi El Alami, Voorzitter van de PA UfM en Voorzitter van het Marokkaans Huis van Afgevaardigden die het belang benadrukte van het voeren van de dialoog in de Mediterrane regio. «Er is een dringende noodzaak om het vertrouwen in onze relatie nieuw leven in te blazen,» stelde hij. Volgens hem ondermijnen diverse factoren de samenwerking en bedreigen de hoop die voortkwam uit het Barcelona Proces, de Oslo Akkoorden en de Madrid Vredesconferentie in het Midden-Oosten. «De uitdagingen van de Mediterrane regio zijn erger geworden, er zijn nieuwe kwesties ontstaan die het begrip en de bilaterale en multilaterale relaties uithollen,» zie Talbi

El Alami. Voorts spraken de Vice-Voorzitters van het PA UfM, Francina Armengol, Voorzitter van het Spaanse Congres van Afgevaardigden, Marc Angel, Vice-Voorzitter van het Europees Parlement en Mohamed Abou El Enein, Vice-Voorzitter van het Huis van Afgevaardigden uit Egypte. Namens het secretariaat van Mediterrane Unie dat gevestigd is in Barcelona, sprak Kamal El Mahdoui, politiek directeur van deze organisatie. Hij verwees naar de ministeriële conferentie in november 2023 waar een verklaring werd aangenomen. Hierin wordt benadrukt dat de uitdagingen in de Euro-Mediterrane regio directe actie van alle leden vergt om de Mediterrane Unie te versterken. «We delen een gemeenschappelijke ruimte en hebben een groot belang bij om regionale uitdagingen op een constructieve en gecoördineerde manier aan te pakken door duurzame en klimaatbestendige oplossingen te bieden,» aldus de verklaring. Tot slot was er aandacht voor de Euro-mediterrane universiteit in Fez, Marokko, opgericht in 2012 door de Mediterrane Unie. Deze universiteit heeft als doel de culturele dialoog te bevorderen en biedt verschillende studies aan bijna vijftig verschillende nationaliteiten.

Commissies

De politieke commissie besprak op 15 februari een aanbeveling over de uitdagingen in het Middellandse Zeegebied waarin wordt opgeroepen de regionale samenwerking inzake energie te versterken, temeer omdat de regio te maken heeft met een groeiende bevolking met grotere vraag naar energie. Voorts wordt benadrukt dat de gevolgen voor de voedselzekerheid van de Russische inval in Oekraïne de reeds ernstige economische en sociale situatie als gevolg van COVID-19 nog hebben verergerd. Ook wordt ingegaan op de rol van de Mediterrane landen in het bevorderen van vrede en de noodzaak tot samenwerking op gebied van migratie. Wat migratie betreft, herinnert de aanbeveling eraan dat de Middellandse Zee een van de actiefste routes is voor migranten en asielzoekers die, op zoek naar betere levensomstandigheden of op de vlucht voor conflicten, geweld of vervolging, lange en gevaarlijke reizen ondernemen om Europa te bereiken. Bezorgdheid wordt uitgesproken over het grote aantal doden en vermisten in de Middellandse Zee, met name sinds 2014 tot op heden, wat neerkomt op bijna 25.000 verloren levens. De lidstaten van de Unie voor het Middellandse Zeegebied worden aangemoedigd om, samen met het maatschappelijk middenveld, nauwer samen te werken om te komen tot meer solidariteit en mechanismen voor het delen van verantwoordelijkheid, met name over opsporings- en reddingsprocedures op zee.

De commissie inzake energie, milieu en water nam op 15 februari een aanbeveling aan waarin onder meer wordt onderstreept dat het belangrijk is de huidige investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie in schone technologieën voort te zetten om de mitigatie- en aanpassingsproblemen beter aan te pakken. Het roept de lidstaten op om, met behoud van ecosysteemdiensten in goede staat, te investeren in de technologieën die nodig zijn om klimaatneutraliteit te bereiken, energiezekerheid te bewerkstelligen en de industrie te moderniseren, zoals hernieuwbare energie, alternatieve brandstoffen en duurzame en energie-efficiënte bouwmaterialen. Voorts wordt het belang benadrukt van het gebruik van gegevens voor de ontwikkeling van digitale instrumenten om extreme klimaatgebeurtenissen te voorkomen en erop te reageren.

De commissie economische en financiële zaken, sociale zaken en onderwijs, eveneens bijeen op 15 februari, sprak over economische en sociale impact van gemeenschappelijke Mediterrane uitdagingen inzake algemene economische vooruitzichten, voedselzekerheid, werkgelegenheid en het scheppen van banen, en sociaaleconomische ontwikkeling en onderwijs. In haar aanbeveling hierover herhaalt de PA UfM dat het

respecteren van het internationaal recht de basis is voor een vreedzame ontwikkeling van naties volgens onvervreembare mensenrechten en menselijke waardigheid; de kern van de wereldvredeorde die is ingesteld door het Handvest van de Verenigde Naties is respect voor de soevereiniteit van staten en het verbod op het gebruik van geweld; het beginnen van een aanvalsoorlog is de ernstigste bedreiging voor onze wereldvredeorde.

Bestuur

Het bestuur, bestaande uit het Europees Parlement, Marokko, Spanje en Egypte, heeft besloten dat een werkgroep zich gaat buigen over het nieuw leven inblazen van een permanent secretariaat van de Assemblee, waaraan het nu ontbreekt. Een oproep in 2021 voor een secretaris-generaal en een boekhouder heeft geen reacties op geleverd. Wel is er door Rome een kantoor aangeboden voor het secretariaat. Het is nu aan het Spaans voorzitterschap hier opnieuw naar te kijken.

De voorzitter van de delegatie,
Roovers

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong